

3. Клокар Н. Теоретико-методологічні засади побудови моделі управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників на засадах диференційованого підходу в системі післядипломної педагогічної освіти регіону / Н. Клокар // Педагогічний альманах : зб. наук. праць / ред. кол. : В. Кузьменко. – Херсон : РППО. – 2010. – Вип. 8. – С. 131–138.

4. Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola>.

5. Луговий В. Управління підготовкою педагогічних кадрів у системі вищої школи [Текст] / В. Луго-

вий // Післядипломна освіта в Україні. – 2013. – № 2. – С. 6–9.

6. Сорочан Т. Післядипломна освіта: можливі відповіді на виклики модернізації [Текст] / Т. Сорочан // Післядипломна освіта в Україні. – 2013. – № 2. – С. 9–12.

7. Якухно І. Управління інноваційним розвитком післядипломної освіти регіону / І. Якухно // Управління освітою. – 2014. – № 1. – С. 6–10.

Дата надходження до редакції: 28.09.2018 р.

УДК 371.13

Михайло МОСКАЛЕЦЬ,

кандидат педагогічних наук,
проректор із науково-педагогічної роботи
КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради, м. Дніпро

Віктор ШВИДУН,

кандидат педагогічних наук, доцент,
заступник декана факультету підготовки
та перепідготовки педагогічних кадрів
КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради, м. Дніпро

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧИТЕЛІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються питання розвитку професійних компетентностей учителів в умовах реформування української школи в системі післядипломної педагогічної освіти в контексті аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду роботи відповідних закладів. На підставі досліджень, проведених серед учителів США та України, зроблено висновок щодо необхідності запровадження інноваційних форм та методів навчання.

Ключові слова: компетентність, інновації, післядипломна педагогічна освіта, самоосвіта, міжкурсовий період.

В статье рассматриваются вопросы развития профессиональных компетентностей учителей в условиях реформирования украинской школы в системе последипломного педагогического образования в контексте анализа отечественного и зарубежного

опыта работы соответствующих заведений. На основании исследований, проведённых среди учителей США и Украины, сделан вывод о необходимости внедрения инновационных форм и методов обучения.

Ключевые слова: компетентность, инновации, последипломное педагогическое образование, самообразование, междукурсовой период.

The article deals with the development of professional competences of teachers in the conditions of reforming the Ukrainian school in the system of postgraduate pedagogical education in the context of analysis of foreign and domestic experience of the relevant institutions. Based on studies conducted among teachers in the United States and Ukraine, it is concluded that there is a need to introduce innovative forms and teaching methods.

Key words: competence, innovations, postgraduate pedagogical education, self-education, intercourse period.

Постановка проблеми. На початку XXI століття система освіти має реагувати на стрімкий розвиток технологій, глобалізацію, інтеграцію, зміни у структурі ринку праці тощо – тобто на тенденції, притаманні розвитку цивілізації. Фундаментальні цілі сучасної освіти – «вчитися, щоб знати; вчитися, щоб творити; вчитися жити разом; вчитися, щоб бути», сформульовані у звіті «Освіта: прихований скарб», підготовленому ще у 1996 році Міжнародною комісією з освіти для XXI століття під головуванням Жака Делора, мають бути реалізовані на практиці. Перші дві цілі стосуються етапу формальної освіти, під час якого формуються загальні знання і ключові вміння, які дають людині змогу існувати в умовах сучасної цивілізації і давати собі раду у важких ситуаціях. Наступні постулати доповнюють їх, продовжують і вдосконалюють упродовж усього життя людини, збагачують особистість людини, її емоційну сферу.

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, зростання обсягу знань та їх відкритість на перше місце виводять неформальну та інформальну освіту. У даному контексті педагоги мають бути фасилітаторами, які приділяють значну частину часу безперервному розвитку професійних компетентностей.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Наявна джерельна база з проблем розвитку професійних компетентностей учителів у системі післядипломної педагогічної освіти представлена значною кількістю досліджень як українських, так і зарубіжних учених, серед яких доцільно виокремити кілька напрямів:

- загальний аналіз поняття «компетентність» – М. Волошин, Б. Єльконін, П. Третьяков та ін.;
- визначення можливих моделей формування компетенцій – В. Веденський, В. Болотов, В. Серіков та ін.;
- виокремлення ключових компетентностей – Г. Селевко, П. Третьяков, Т. Шамова та ін.;
- особливості формування професійних компетенцій – В. Ковальчук, О. Мармаза, Т. Сорочан та ін.;
- управління розвитком професійних компетенцій – В. Бондар, І. Жерносек, С. Крисюк, В. Маслов та ін.;
- удосконалення управлінських компетенцій керівників навчальних закладів – В. Бондар, Т. Волобуєва, Л. Даниленко, В. Маслов та ін.

Відзначаючи значний доробок учених у розкриття особливостей розвитку компетентнісного підходу в галузі освіти в цілому, вважаємо за доцільне продовжити поліаспектний аналіз процесу формування професійних компетентностей учителів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Мета статті полягає в обґрунтуванні необхідності подальшого розвитку професійних компетентностей учителів в умовах реформування української школи в системі післядипломної педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу. У контексті розвитку тенденцій, згаданих вище, та реформування системи освіти України ґрунтовного аналізу потребує питання розвитку професійних компетенцій учителів, які мають бути одночасно об'єктами та суб'єктами позитивних змін в освіті. Погоджуємося з думкою С. В. Янчук, що «професійна компетентність учителя – це складна інтегративна якість особистості педагога, що включає володіння ним професійними знаннями й уміннями, готовність та спроможність реалізовувати свій потенціал (знання, уміння, досвід, особистісні якості тощо) для успішної, творчої, продуктивної діяльності шляхом професійного та особистісного самовдосконалення» [5].

Професія вчителя є надзвичайно багатогранною, передбачає не так ґрунтовну теоретичну підготовку, як практичні навички та вміння. Вчитель має бути раціоналізатором (постійно коригувати, розвивати, вдосконалювати, модернізувати свою педагогічну майстерність), конструктором (на основі власного педагогічного досвіду та досвіду колег створювати нові моделі вирішення педагогічних проблем), новатором (розробляти принципово нові, інноваційні форми та методи навчання) тощо.

Разом з педагогічною професією майбутні вчителі у закладах вищої освіти (ЗВО) отримують необхідну теоретичну, психолого-педагогічну, предметну, спеціальну та методичну підготовку, але практичні навички та вміння необхідно розвивати, вдосконалювати постійно. У даному контексті значно підвищується як роль самовдосконалення вчителя через участь у різноманітних тренінгах, конференціях, семінарах, «круглих столах» тощо, так і значення закладів освіти, що забезпечують підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Пункт 4 статті 18 Закону України «Про освіту» передбачає, що «особа має право на вільний вибір закладу освіти, установ, організацій, іншого суб'єкта освітньої діяльності, видів, форм, темпу здобуття освіти та освітньої програми в межах здобуття освіти дорослих», проте на сьогодні в Україні існує мережа закладів післядипломної педагогічної освіти, які довели ефективність своєї діяльності протягом значного проміжку часу [1].

Заклади післядипломної педагогічної освіти активно запроваджують інноваційні форми та методи навчання, оскільки саме дана галузь, забезпечуючи підвищення професійної компетентності та конкурентоспроможності вчителів у сучасних ринкових умовах, виконує стратегічні завдання модернізації системи освіти в цілому та вирішення суперечностей між:

- традиційною консервативністю як системи освіти в цілому, так і окремих педагогів зокрема та необхідністю запровадження інноваційних технологій у контексті викликів сучасності;
- традиційною централізацією управління та необхідністю розширення повноважень регіонів у питанні визначення пріоритетів освітньої політики, реалізації власних освітніх програм і фінансуванні навчальних закладів;
- збереженням управлінської вертикалі та залученням до вирішення питань освітньої сфери громадських, неурядових організацій, батьків;
- необхідністю оновлення системи управління освітою та недостатнім рівнем підготовки адміністративно-управлінського персоналу навчальних закладів освіти;
- наявною системою підготовки педагогів у вищих навчальних закладах та вимогами до вчителя з боку держави, суспільства, батьків, учнів тощо.

При організації навчального процесу на курсах підвищення кваліфікації працівники закладів післядипломної педагогічної освіти орієнтуються, переважно на два досить поширені у світі підходи – конвергентний та соціально-психологічний.

Конвергентний підхід виник ще на початку формування системи післядипломної педагогічної освіти і передбачає ознайомлення всіх учителів, що проходять підвищення кваліфікації, зі змістом нових програм, підручників, інноваціями та передовим педагогічним досвідом, уже апробованим та таким, що має певну ефективність.

Даний підхід, звичайно, має позитивні аспекти, зокрема ознайомлення під час навчання з новинками у педагогічній галузі, що дозволяє підвищити професійну компетентність учителів, але слід також ураховувати і професійну особливість педагогів із тих чи інших причин ігнорувати дані види роботи.

Підтвердженням того, що даний підхід до організації навчального процесу має певні недоліки, є дослідження, проведене серед учителів США. Так, 41,2 % опитаних відзначили, що знання, отримані під час курсів підвищення кваліфікації, неможливо застосувати на практиці через надмірну увагу до зовнішніх аспектів навчально-виховного процесу на шкідливу емоційному та когнітивно-пізнавальному розвитку особистості. Тобто, американські педагоги змушені акцентувати увагу більше на прийомах і методах під час проведення занять, ніж на особистісному розвитку учня [6, с. 148].

Українські педагоги, відзначаючи важливість та новизну отриманої під час курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників інформації, одним із недоліків в організації навчального процесу називають неможливість за короткий час розглянути всі специфічні практичні питання, пов'язані з діяльністю конкретного навчального закладу та вчителя [3].

Соціально-психологічний підхід принципово не відрізняється від конвергентного, тобто ідею навчання всіх учителів певному набору професійних умінь та навичок автори даного підходу не відкидають, але вносять доцільну, на наш погляд, інновацію стосовно необхідності післякурсного супроводження вчителів та адаптації його до умов навчального закладу, в якому він працює. Адаже вчитель, отримавши нову інформацію під час курсів підвищення кваліфікації та бажаючи впровадити її в практику роботи навчального закладу, стикається із протидією з кількох сторін:

- настороженість із боку адміністрації навчального закладу та державних органів управління освітою до зміни стратегії роботи освітньої установи загалом або окремого вчителя зокрема;

- консервативність колег-педагогів, які не бажають упроваджувати жодних змін (навіть позитивних) у звичний режим роботи;

- можливе неприйняття інновацій у шкільному житті як батьками, так і учнівським колективом, а як наслідок – психологічні проблеми, які успішно подолати без сторонньої допомоги вдається далеко не кожному.

Тому одним із головних завдань, що ставлять перед собою працівники комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради (далі – Академія), є підготовка усього шкільного колективу до усвідомлення необхідності певних інновацій у житті навчального закладу через упровадження принципів свідомої психологічної поведінки всіх працівників школи, оскільки лише такий підхід, на нашу думку, забезпечує високу ефективність роботи. Реалізується дане завдання завдяки використанню різноманітних форм організації навчального процесу під час курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників та функціонуванню ефективної системи супроводу вчителів у міжкурсовий період.

Як відзначає В. М. Швидун, «... компетентнісна модель освіти передбачає наявність високоактивних навчальних методів; інформаційно-комунікаційних технологій; формування умінь толерантно і продуктивно діяти в різних навчальних і соціальних групах; ситуаційного і контекстного навчання; індивідуальних навчальних планів і програм;

розширення джерел одержання інформації (інформаційно-комунікаційні технології, Інтернет, медіа-освіта, дослідницька діяльність тощо); розвитку дистанційної освіти; оцінювання якості здобутої освіти стандартизованими способами відповідно до різних кваліфікаційних вимог, використання відкритих і зрозумілих тим, хто навчається, механізмів контролю, прийнятих в Україні та Європі» [4, с. 92].

В умовах стрімкого зростання обсягів інформації та модернізації системи освіти України важливе місце займає самоосвітня діяльність педагогів. У даному контексті доцільно звернути увагу на досвід організації системи післядипломної педагогічної освіти у Великобританії, де навчання вчителів на курсах підвищення кваліфікації поділяється на дві частини – теоретичну та практичну. Особливістю є те, що кожен навчальний заклад розглядається як незалежна структура, що саморозвивається, при цьому вчителі виступають не у традиційній ролі «репродуктора», а в ролі педагога-дослідника, який має значну автономію у вирішенні питань розробки та запровадження змісту й методів навчання як цілого класу, так і кожного окремого учня.

Навчання включає елементи теорії та практичну її реалізацію з тією різницею, що вчитель, отримуючи теоретичну інформацію, відвідуючи уроки колег та беручи участь у дискусіях, сам розробляє модель інноваційного розвитку навчального закладу і запроваджує її [7, с. 124-145].

В Україні також однією зі складових формування професійних компетенцій учителів та безперервної освіти є самоосвіта педагога, яка розглядається нами як особистісне усвідомлення ним потреби професійного зростання. А. Кузьмінський, наприклад, відзначає, що самоосвітня діяльність передбачає наявність кількох обов'язкових етапів:

- діагностико-прогностичного – виявлення базового рівня професіоналізму; психологічної налаштованості на підвищення кваліфікації; визначення змісту, форм, методів, засобів, термінів самоосвітньої роботи;

- учіння – реалізація планів, прогнозів;
- перевірка ефективності власних досягнень – проведення занять, виступів, корекція практичних умінь, поповнення теоретичних знань;
- підсумковий, завершальний – оформлення результатів, узагальнення спостережень, показ педагогічних досягнень, самоаналіз діяльності [2, с. 24].

Таким чином, самоосвітня діяльність педагога має сприяти посиленню особистісно-гуманістичної орієнтації; формуванню системності педагогічного мислення; діалектичній взаємодії індивідуальної педагогічної культури із світовою; професійно-педагогічній рефлексії; професійному самовизначенню.

Для ефективної реалізації зазначених вище положень навчання на курсах підвищення кваліфікації педагогічних працівників в Академії діє певна специфіка, зокрема це:

- використання спеціалізованих технологій і засобів навчання (комп'ютерів, мережових засобів, мультимедійних технологій);

- тестовий контроль якості знань;
- економічна ефективність (поліпшення співвідношення досягнутого результату до затрат часу, фінансових та інших ресурсів на його досягнення порівняно із традиційними формами освіти);

- гнучкість (можливість навчатися у зручний час, у зручному місці та в зручному темпі);

- модульність (можливість формування індивідуального навчального плану відповідно до особистих потреб із використанням набору незалежних навчальних курсів);

- паралельність (можливість суміщати навчання з основною професійною діяльністю);

- асинхронність (реалізація технології навчання за зручним для того, хто навчається, графіком навчального процесу);

- нова роль викладача (основні функції – координація навчального процесу, коригування змісту дисципліни, консультування, керівництво виконанням індивідуального проекту за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій);

- нова роль того, хто навчається (підвищення вимог до самомотивації, вмотивованості, самостійної роботи).

Із метою найбільш ефективного задоволення потреб педагогів області курси підвищення кваліфікації в Академії проводяться за кількома напрямками, зокрема за очно-дистанційною формою навчання.

Дана форма організації навчального процесу забезпечує реальну, а не декларовану неперервність післядипломної педагогічної освіти, оскільки надає можливість у міжкурсовий період задовольняти інтереси та запити педагогічних працівників у змістовній інформації (блоки, модулі на web-сайтах) та оперативно інформувати їх про нові розробки й передовий педагогічний досвід.

Також дана модель навчального процесу дозволяє посилити особисту орієнтацію післядипломної педагогічної освіти за рахунок індивідуалізації традиційного навчання на основі більш широкого застосування індивідуальних планів та графіків підвищення кваліфікації, що враховують рівень підготовки слухача. З цією метою та для більш ефективного моніторингу самоосвітньої діяльності педагогів області використовуються індивідуальні залікові книжки для слухачів курсів, в які заносяться залікові кредити, результати виконання індивідуального плану та педагогічного контролю. Кредити відображають обсяг усіх видів роботи слухача: лекційних, практичних, семінарських занять, консультацій, практик, захисту проектів, самостійної роботи тощо, тобто базуються на повному навантаженні з урахуванням дистанційних форм роботи.

Ефективність навчання вчителів у рамках даної форми організації навчання підвищується завдяки активізації процесу комп'ютеризації та інформатизації традиційного навчання, підвищення рівня та якості лекцій, семінарів, практичних занять за рахунок включення в них елементів дистанційного навчання, зокрема, використання слухачами телекомунікаційних мереж, у тому числі й Інтернету, для пошуку та добору професійної інформації, її аналізу та зіставлення, можливості розміщення на web-сайтах власних розробок та ін.

На основі організованої в системі післядипломної педагогічної освіти електронної комунікації посилюються зв'язки між регіональними науково-методичними службами та колишніми слухачами курсів підвищення кваліфікації, забезпечується оперативний зворотний зв'язок, з'являються реальні можливості надання їм кваліфікованої допомоги.

Використання модульних підходів у традиційному навчанні підвищує якість планування та організації навчального процесу, результативність засвоєння слухачами навчального матеріалу.

Навчальні модулі включають змістові модулі, матеріал яких спрямований на вдосконалення та оновлення знань і умінь із правових, соціогуманітарних та інших питань професійної діяльності слухачів; отримання додаткових знань і умінь згідно освітньо-кваліфікаційних характеристик, посадових вимог до працівників загальноосвітніх навчальних закладів, а також на розвиток їх професійних компетентностей.

Підвищення кваліфікації слухачів за очно-дистанційною формою навчання проводиться в три етапи: організаційно-настановна сесія, дистанційний етап (передбачає самостійну роботу слухачів без відриву від основної роботи), залікова сесія.

Управління самостійною роботою слухачів здійснюється куратором-тьютором навчальної групи шляхом надання методичної та консультативної допомоги; особистого спілкування у онлайн-режимі тощо. При цьому застосовуються комп'ютерні та інформаційні технології дистанційного навчання та телекомунікаційні мережі (Інтернет, e-mail, телефон/факс та ін.)

Система контролю як необхідний компонент навчального процесу, що забезпечує зворотний зв'язок, визначає рівень досягнення слухачем завдань підвищення кваліфікації та корекцію навчального процесу і включає такі види: зовнішній, внутрішній, вхідний, вихідний, модульний, поточний, самоконтроль.

Навчання відзначається оптимальним поєднанням теоретичних і прикладних знань, технологічного спрямованістю, перевагою семінарів, тренінгів та інших активних форм навчання над лекціями. Практичний акцент занять має на меті наблизити навчання до життя, сформувати самостійне мислення, потребу в постійному поновленні своїх знань і умінь.

Важливе місце приділяється організації самостійної роботи слухачів із першоджерелами, науковою, науково-популярною літературою, періодичними виданнями, медіавиданнями, результатами наукових досліджень, документами із подальшими виступами слухачів на семінарських і практичних заняттях, інтернет-конференціях, форумах, чатах тощо на основі поєднання дистанційного навчання із кейс-технологіями і передбачає використання навчальних матеріалів дистанційних курсів (інформаційних кейсів), які слухачі одержують через Інтернет та/або на магнітному носії (CD-ROM). Методичні та інформаційні матеріали для самостійної роботи передбачають можливість проведення самоконтролю з боку слухачів.

Результатом освоєння програми є розробка та захист проектів, що сприяють розвитку конкретного закладу загальної середньої освіти. Виконання проектних завдань у дистанційному навчанні має на меті розроблення випускних проектів (робіт) і презентацій до них, які виконуються слухачами самостійно, із наданням можливості консультування з керівниками проектів та консультантами через електронну пошту, базову платформу дистанційного навчання або очно.

Висновки. Таким чином, здійснивши аналіз розвитку професійних компетентностей учителів в умовах реформування української школи в системі післядипломної педагогічної освіти, ми дійшли певних висновків. Під час організації навчального процесу на курсах підвищення кваліфікації вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти доцільно здійснити переорієнтацію навчального процесу з конвергентного до соціально-психологічного підходу як більш інноваційного та практично зорієнтованого.

Посиленню особистісно-гуманістичної орієнтації, формуванню системності педагогічного мислення,

розвитку професійно-педагогічної рефлексії сприятиме збільшення уваги самоосвітній діяльності педагогів у міжкурсовий період.

Подальші наші дослідження плануємо спрямувати на аналіз досвіду реалізації освітньої політики в країнах Західної Європи з метою виокремлення позитивних напрацювань та розробки конкретних механізмів їх реалізації в системі післядипломної педагогічної освіти України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

2. Кузьмінський А. І. Теоретико-методологічні засади післядипломної педагогічної освіти в Україні : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Кузьмінський Анатолій Іванович. – К., 2003. – 443 с.

3. Наказ комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради» «Моніторинг внутрішньої системи забезпечення якості післядипломної

педагогічної освіти» від 10.05.2018 № 140 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dano.dp.ua/uk/>.

4. Швидун В. М. Державне управління реалізацією компетентнісного підходу в системі післядипломної педагогічної освіти / В. М. Швидун // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2013. – Вип. 3 (18). – С. 84–93.

5. Янчук С. В. Управління розвитком професійної компетентності вчителя в загальноосвітньому навчальному закладі [Електронний ресурс] / С. В. Янчук. – Режим доступу : midg.ucoz.ua/staty/pedagog/janchuk.doc.

6. Adey Ph. The Professional Development of Teachers: Practice and Theory / Philip Adey, Gwen Hewitt, John Hewitt, Nicolette Landau. – NY; Boston; Dordrecht; London; Moscow : Kluwer Academic Publishers, 2004. – 207 p.

7. Steward A. Continuing Your Professional Development in Lifelong Learning / Angela Steward. – London; NY : Continuum International Publishing Group, 2009. – 255 p.

Дата надходження до редакції: 04.09.2018 р.

УДК 378.046-021.68-048.35(477)

Світлана ТОЛОЧКО,

кандидат педагогічних наук,

докторант кафедри освіти дорослих

Навчально-наукового інституту неперервної освіти

Національного педагогічного університету

імені М. П. Драгоманова, м. Київ

МОДЕРНІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті теоретично обґрунтовано необхідність модернізації компетентностей сучасного педагога на засадах компетентнісного підходу в системі післядипломної освіти України для сталого розвитку. Представлено аналіз чинних нормативно-правових документів і педагогічної літератури, де засвідчено розробленість даного питання, однак в умовах реформування системи освіти в Україні професійна компетентність педагога потребує подальшого розвитку й модернізації.

Ключові слова: модернізація компетентнісного підходу, формування та розвиток професійної педагогічної компетентності, післядипломна освіта.

В статті теоретично обґрунтовано необхідність модернізації компетентностей сучасного педагога на основі компетентнісного підходу в системі післядипломного образования України для устойчивого развития. Представлен анализ действующих нормативно-правовых документов и педагогической литературы, в которых показана разработанность данного вопроса, однако в условиях реформирования системы образования в Украине профессиональная компетентность педагога требует дальнейшего развития и модернизации.

Ключевые слова: модернизация компетентного подхода, формирование и развитие профессиональной педагогической компетентности, последипломное образование.